

i

LKOKULDA
DRAMA EL KİTABI

Patrice Baldwin

Çevirenler:

Burcu AKHUN

Nihan AKKOCAOĞLU ÇAYIR

Pınar ÖZDEMİR ŞİMŞEK

 PEGEM
AKADEMI

Patrice BALDWIN

Çevirenler: Burcu AKHUN - Nihan AKKOCAOĞLU ÇAYIR
Pınar ÖZDEMİR ŞİMŞEK

İLKOKULDA DRAMA EL KİTABI

ISBN 978-605-241-839-0
DOI 10.14527/9786052418390

Kitabın orijinal adı: The Primary Drama Handbook
Yazarı: Patrice Baldwin
Baskı sayısı: 1. Baskı
ISBN: 978-1-4129-2965-3
SAGE Publications, Ltd

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2020, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. A.Ş. ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** ve **Pegemindeks.net** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

1. Baskı: Haziran 2020, Ankara

Yayın-Proje: Özge Yüksek
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Ay-bay Kırtasiye İnşaat Gıda Pazarlama ve Ticaret Ltd. Şti.
Çetin Emec Bulvarı 1314. Cadde No: 37A-B Çankaya/ANKARA
Tel: (0312) 472 58 55

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 46661

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

YAZARIN ÖN SÖZÜ

Bu kitap, öğrencilerinin dramayı ilkokulda ilgi çekici, eğlenceli ve akılda kalıcı bir şekilde öğrenmelerinin bir yolu olarak kullanmak isteyen öğretmenler içindir. Drama sürecinde her yaştaki çocuk (ve yetişkin) hayal dünyaları ve koşullar dahilinde gerçek kazandıkları becerileri hayata geçirebilir ve gerçek bir öğrenme elde edebilir. Bu dramayla bağlantılı insan aktivitesinin kökleri, çocuklar okula başlamadan önce doğal olarak gelişen ve daha sonra birçok okul tarafından çok kullanılmayan dramatik oyunlarda yatmaktadır.

Tüm öğretmenler bu kitaptaki drama teknikleri ile ilgili bilgiden yararlanabilirler. Bu teknikler, öğretim programındaki derslerde kullanılacak öğretim ve öğrenme araçlarıdır. Sadece bazı drama tekniklerini kullanmanın ötesine geçmek isteyen öğretmenler, drama yaklaşım ve tekniklerini kullandıkları dersler yaratabilirler. Bu dersler, aynı zamanda hep birlikte oluşturulan, çocukların hayal dünyalarını ve iş birliği içinde rol oynamalarını içeren süreçlerdir. Drama yoluyla öğrenme sosyal bir aktivitedir ve bu yaklaşımın kişisel ve duygusal faydaları dersin çok daha ötesine geçmektedir.

Bu kitap, öğrencilerin hayal dünyalarına güvenli bir şekilde girmelerini ve etkileşimde bulunmalarını sağlayarak öğretmenlere, çocuklarla birlikte bir 'Drama Sözleşmesi'nin nasıl oluşturulacağını açıklar. Aynı zamanda bu kitap öğretmenlere, öğrenme deneyiminin kazanımlarını en üst düzeye çıkarmak için drama dersleri öncesinde, sırasında ve sonrasında yapmaları gerekenler hakkında rehberlik eder.

Bu kitap, öğretmenlere dramayı öğretim programıyla ilişkilendirmek için drama süreci öncesi, sırası ve sonrasında adım adım rehberlik etmek amacıyla yazılmıştır. Kitaba, 5 ile 11 yaş arası çocuklar için dramada sürekliliği ve ilerlemeyi gösteren sekiz örnek drama ünitesi dahil edilmiştir. Drama üniteleri tarih gibi gerçek hikayelere ve/veya çeşitli zaman ve kültürlerden kurgusal hikâyelere dayanmaktadır. Dersler; uyarın olarak hikayeleri, gazete makalelerini, resimli kitapları ve anlatı şiirini kullanırlar ve duygusal olarak ilgi çekici aynı zamanda evrensel temaları içermektedirler.

Umuyorum ki öğretmenler, dramanın gücünü bir öğrenme yolu olarak kullanmak isteyecek ve çocukların bu şekilde öğrenme isteklerinin çoğaldığını gördüklerinde öğretim programlarına uygun kendi drama ünitelerini oluşturmayı hedefleyeceklerdir. Bu kitaptaki drama yaklaşım ve teknikleri öğretmenlerin derslerini yapılandırmaları için destek olacaktır.

ÇEVİRENLERİN ÖN SÖZÜ

Uzun yıllardır ülkemizde dramanın anlaşılması ve yaygınlaşması için özenle ve keyifle çalışıyoruz. Dostlarımızla, meslektaşlarımızla biriktirdiğimiz dramaya ilişkin deneyim ve bilgilerimizi, derslerimizde ya da farklı ortamlarda öğretmenler, öğretmen adayları, çocuklar ve farklı meslek gruplarından pek çok yetişkinle paylaşıyoruz. Uluslararası çalışmaların da ülkemizde dramanın gelişimine destek olacağına, dağarcığımızdaki dramayı zenginleştireceğine inanıyoruz. Bu sebeple *İlkokulda Drama El Kitabı* ile başka ülkelerde drama çemberleri kuran, farklı bakış açılarıyla dramaya özgün katkılar sunan dostlarımızın seslerini duyurmaya devam etmek istedik. Dramanın öncü liderlerinden Patrice Baldwin'in öğretmenleri cesaretlendirici, anlaşılır ve uygulamaya dönük önerilerini içeren bu kitabını size ulaştıran araçlar olmak bizim için oldukça anlamlı...

Patrice Baldwin ülkemizi birçok kez ziyaret etmiş ve uluslararası kongre ve seminerlerde atölye çalışmaları yürütmüştür. Kendisi ile bağlantımız sürmeye devam etmektedir. Her fırsatta ülkemizdeki drama çalışmalarının çok etkileyici düzeyde olduğunu söylemekte ve bizlerle tekrar tekrar çalışmak istediğini belirtmektedir. Kendisi kitabının Türkçeye çevrilmesine yönelik memnuniyetlerini de bizlere iletmiştir.

İlkokulda Drama El Kitabı bizim dramayla olan gönül bağımızın bir yansıması... Bu yüzden onu titizlikle, keyif alarak ve coşkuyla dilimize kazandırdık. Kitabı çevirirken Baldwin'in çalışmalarının bizde yarattığı heyecanı gizleyemedik. "Öğretmenlerimiz mutlaka bunu görmeli." dediğimiz pek çok etkinlik oldu. Bu kitabı okurken bu temennimizi satır aralarında duyacağınıza inanıyoruz.

Drama alanındaki her türlü kaynağa bizi farklı açılardan geliştireceği gözüyle bakıyor ve çalışmalarımızı yapılandırmada bizlere destek olacağını düşünüyoruz. Farklı ülkelerdeki drama anlayışlarını tanımak bizlere oldukça katkı sağlıyor, umarız sizler için de faydalı olur.

Dramaya ilişkin açık, anlaşılır ve ortak bir çerçeve oluşturmanın doğru olduğunu düşünüyoruz ancak çerçevenin içindeki fotoğrafın nasıl olacağı tamamen sizlerin yaratıcılığına kalmış... Bu kitapla birlikte karşılaşacağınız farklı örnek ve teknikleri yaratıcılığınıza armağan ediyoruz. Neşeyle ve sevgiyle kullanın...

Dr. Öğr. Üyesi Burcu Akhun
Dr. Öğr. Üyesi Nihan Akkocaoğlu Çayır
Doç. Dr. Pınar Özdemir Şimşek

T EŐEKKÜR

Billy'nin Kovası (*Billy's Bucket*), Kes Gray'den Bodley Head'in yayımladığı Garry Parsons'tan çizimler Random House Group Ltd.nin izniyle yayımlanmıştır.

Londra Fotoğrafları, Londra Sanat Kütüphanesi Müzesi'nin (Museum of London Picture Library) izni ile yeniden basıldı.

Mısır keşif gezisi, Metropolitan Sanat Müzesi, Image © The Metropolitan Museum of Art.

ÇEVİRENLERİN TEŞEKKÜRÜ

Patrice Baldwin'in bu kitabını Türkçe'ye kazandırmamızda bize fikir ve önerileriyle destek olan Sayın Doç. Dr. Kasım Kıroğlu'na sabrı ve anlayışı için teşekkür ederiz.

Kitabın telifinin alınmasında, tüm düzenleme sürecinde ve yayımlanma aşamasında titizlikle çalışan tüm Pegem Akademi ailesine teşekkürü bir borç biliriz.

Yazarın Ön Sözü	iii
Çevirenlerin Ön Sözü	iv
Teşekkürler	v
1 Okullarda Drama - Cevaplanan Bazı Temel Sorular	
“Okullarda drama” ile ne demek istiyoruz?	1
“Tüm sınıfla yapılan drama” ile ne kastediyoruz?	2
Rol oynama ve drama neden her çocuk için önemlidir?	2
“Eğitimde drama” ve “öğrenme için drama” nedir?	5
Küçük çocuklar halihazırda hangi drama becerilerine sahiptirler?	8
Drama hikâyeyle nasıl ilişkilendirilir?	9
Drama ile tiyatro arasında fark var mı?	9
Dramayı kim öğretmeli?	10
Okulda dramayı kim yönlendirmeli ve yönetmeli?	11
Dramayı öğretmek için nasıl destek alabilirim?	12
2 Drama ve Öğretim Programı	
Öğretim programı içinde dramanın yeri neresidir?	13
Günümüzde ve gelecekte ders programlarında drama başka nerelerde olabilir?	14
Drama etkinliklerinin değerlendirilmesi nasıldır?	16
Dil becerileri için yenilenmiş İlkokul Ulusal Strateji Çerçevesi (DfES, 2006)	17
İngiltere Sanat Konseyi'nin drama için seviye tanımlayıcıları	19
Drama aracılığıyla değerlendirme nasıldır?	21
Drama “Her Çocuk Önemlidir” (Every Child Matters) ile nasıl ilişkilendirebilir?	22

3	Drama Yayınları	
	En yeni doküman ve resmi yayınlardan hangileri dramayı öğretmek için bana yardımcı olabilir?	25
	Hangi drama kitapları ve diğer kaynaklar, dramayı planlama ve öğretmede bana yardımcı olabilir?	27
	Okullar için BBC radyo drama programları ne durumda?	27
	Drama süreci için resimli kitapları ve hikâyeleri nasıl seçerim?	28
	İnternet ve internet siteleri drama öğretimime ne katabilir?	29
4	Drama İçin Yer ve Zaman	
	Drama etkinlikleri için bir salona ya da belirli bir drama mekânına ihtiyacım var mı?	31
	Açık alanda drama etkinlikleri yürütmek	32
	Alan dışı drama ortamı	33
	Rol oynama alanları için ne yapmalıyım?	33
	Rol oynama alanlarında yetişkinlerin görevi	34
	Drama kulüpleri ne durumda?	35
	Neden çocukları tiyatroya götürmeliyiz?	36
	Okul oyunları ne durumda?	37
5	"Tüm Sınıfla Yapılan" Drama Çalışmasını Planlamak	
	Dramanın hangi konuyla ilgili olacağına nasıl karar vereceğim?	39
	Dramatik gerilim/çatışma nerededir?	40
	Bir drama dersi planlarken bana neler yardımcı olabilir?	42
	Tüm sınıfla yapılan bir drama çalışmasını planlamaya nereden başlamalıyım?	42
	Tüm sınıfla yapılan drama çalışması gerçekleştirme fikrini öğrencilere nasıl sunmalıyım?	44
	"Tüm sınıfla yapılan drama" çalışmasında yetişkin(ler) ne yapmalıdır?	45
	"Birlikte rol oynamak" drama ortamına nasıl aktarılır?	45
	Çocuklarla birlikte bir rolü nasıl oynayabilirim?	46
	Kendim için oynayacağım rolü nasıl seçebilirim?	47
	Çocukların hangi rolleri oynayacağına nasıl karar verebilirim ya da buna çocuklar nasıl karar verebilir?	48
	Benim rolüm diğerlerinin rolünü nasıl etkiler?	48
	Dramanın başlatılması: Başlangıcı ilginç kılmak için ne kullanmalıyım?	49

Dramaya ısınma/oyun süreciyle mi başlamam gerekli?	53
Dramaya başladığımda çocukların karışıklığa neden olan şeyler yapmalarını nasıl önleyebilirim?	53
Dramaya başlamadan önce dramanın hangi temel kuralları hakkında ya da drama sözleşmesi konusunda çocuklarla anlaşma yapılması gerekli mi?	54
Drama sözleşmesi	55
Ders sırasında hangi temel kontrol işaretlerine ihtiyacım olacak?	55
Başlangıçta çocukları konumlandırmanın en iyi yolu nedir?	56
Drama sürecinin sürmesini sağlamak: Bir sonraki drama etkinliği adımının ne olacağına karar vermek?	57
Çocukları gruplamanın en iyi yolu nedir?	58
Ders sırasında gruplar değiştirilmeli midir yoksa aynı gruplarla mı devam edilmelidir?	59
Dersimin dengeli olmasını nasıl sağlayabilirim?	62
Ders sırasında öğretmen neler yapacaktır?	63
Drama dersi istenildiği gibi iyi gitmezse ne yapılır?	66
Dersin sonlandırılması	66
Ders sonunda çocukların derinlemesine düşünmesini sağlamak için neler yapabilirim?	67
Drama çalışmasını izleyen çocuklarla ilgili ne yapılmalıdır?	68

Drama Üniteleri

1. Ünite Hikayeşehri'ni Ziyaret Etmek (Hazırlık ve 1. Yıl, 4-6 Yaş)	72
2. Ünite Billy'nin Kovası (1. Yıl, 5-6 Yaşlar)	79
Kaynak sayfa 2.1	80
3. Ünite Büyük Londra Yangını (2. Yıl, 6-7 Yaşlar)	91
Kaynak sayfa 3.1	93
Kaynak sayfa 3.2	93
Kaynak sayfa 3.3	94
Kaynak sayfa 3.4	95
4. Ünite Noto Hanto'nun Davulları (3. Yıl, 7-8 Yaşlar)	105
5. Ünite Çevresel Sürdürülebilirlik - "Binaları Yaşadığımız Yerlere İnşa Etmeyin!" (4. Yıl, 8-9 Yaşlar)	115
Kaynak sayfa 5.1	116
Kaynak sayfa 5.2	117
Kaynak sayfa 5.3	118

6. Ünite	Ünite: Tutankamun'un Mezarının Keşfi (4. ve 5. Yıllar, 8-10 Yaş)	126
	Kaynak sayfa 6.1	127
	Kaynak sayfa 6.2	128
	Kaynak sayfa 6.3	129
7. Ünite	Evi Terketmek: Göç (5. ve 6. Yıl, 9-11 Yaşlar)	138
8. Ünite	Dinleyenler (6. Yıl, 10-11 Yaşlar)	149
	<i>Drama Yaklaşımları ve Teknikleri Sözlüğü</i>	159
	<i>Kaynaklar</i>	163
	<i>Tavsiye edilen okumalar</i>	164

BÖLÜM 1

Okullarda Drama – Cevaplanan Bazı Temel Sorular

“Okullarda drama” ile ne demek istiyoruz?

Okullarda drama idealde aşağıdakileri içerir:

- Ücretsiz ve desteklenen dramatik oyun olanaklarını,
- Çocuklara drama çalışmalarının sadece drama adına nasıl yapılacağına öğretildiği drama derslerini,
- Bir öğretim yöntemi olarak dramanın İngilizce [anadil] ve drama derslerinin dışındaki derslerde de kullanılmasını,
- Çocukların konuları ve fikirleri birlikte keşfedebilecekleri tüm sınıfla yapılan drama derslerini (öğretim programının içinde ve disiplinler arası),
- Kendilerinin ve birbirlerinin canlandırmalarını oluşturma, oynama ve bunları yorumlama fırsatlarını,
- Profesyonel tiyatro gösterileri oluşturma, oynama ve bunları yorumlama fırsatlarını (okullarda tiyatro ziyaretleri dâhil),
- Oyuncular ve oyun yazarlarıyla yaratıcı bir şekilde çalışmak ve onlarla birlikte değerlendirmeler yapmak için katılımcı fırsatlarını.

“Okullardaki drama”ın ne olduğu hakkında çok fazla kafa karışıklığı vardır. Drama, okullar tarafından sadece Noel temsili sahnelemekten veya sahneleri bir araya getirip oynamaktan çok daha fazlası olarak görülmelidir. Drama grupla ve tüm sınıfla yapılan drama olarak rol içinde düzenli bir biçimde çalışma ve öğrenme fırsatlarını da içermelidir.

Bazı okullar, drama etkinlikleri olarak tanımladıkları şeyin bir parçası olarak, bir rolde olmayı içeren drama oyunu olanaklarını sunar. Okullarda dramayı, sadece bir oynama etkinliği ya da gösterilerin (piyesler, tiyatro oyunları) icrası haline getirmek, pek çok çocuğu drama içinde ve sürecinde tüm sınıfla öğrenmeyi sağlayan olanak ve zengin deneyimlerden mahrum bırakacaktır.

Rol oynama ve -miş gibi yapma, genç küçük çocukların tüm gelişimsel boyutlarında yer alması gereken doğal ve gerekli bir şeydir. Eğer çocuklar kendi okul öncesi dönemindeki rol oynamalarından, okul içinde rol oynamaya ve oradan da tüm sınıf olarak rol oynamaya doğru geçiş yapma fırsatından ve drama çalışmalarına katılım deneyiminden mahrum bırakılırsa, çok etkili bir eğitsel araç harcanmış olur.

“Tüm sınıfla yapılan drama” ile ne kastediyoruz?

Tüm sınıfla yapılan drama çalışması çocuklara değil çocuklar *ile birlikte* yapılmalıdır. “Tüm sınıf draması” yani tüm sınıfla yapılan drama terimi, gerçekten işe yarayacak bir ürün ortaya çıkarmak için birlikte oluşturdukları ve katkı verdikleri ortak, kurgulanmış bir senaryo içinde rolden çıkmadan birlikte çalışan tüm bir sınıfı ifade etmektedir.

Tüm sınıfla yapılan drama rol içinde gruplar halinde çalışan ya da bazen tek kişi olarak rol oynarken kendi başlarına çalışan öğrencileri ve ayrıca rolleri gereği aynı sahnelerde uzun süreler boyunca hep beraber çalışırken birbirleri ile aynı anda etkileşen tüm sınıfı içerebilir.

Tüm sınıfla yapılan drama, bazen; grup çalışması veya tek kişilik çalışma halinde gerçekleştirilebilir, fakat bu durum tüm sınıfın oyunun bazı sahnelerinde belirli sürelerde rol oynama ve doğaçlama etkileşimini de kapsamalıdır; örneğin, öğrencilerden geçmişte farklı zaman noktalarında bir karaktere ne olduğunu ortaya koyacak sahneleri gruplar halinde yaratmaları ve daha sonra hikayenin eksik parçalarını oluşturmak için grupların oluşturdukları sahneleri bir araya getirmeleri istenebilir (örneğin, bu kitabın sonundaki 7. Ünite, Etkinlik 4 ve 8. Ünite, Etkinlik 10). Bu sahneler birbirlerini tamamlayan ve gelişerek ortaya çıkan tüm sınıfınla yapılan drama sürecine katkı biçiminde olacaktır. Tüm sınıf, birlikte ortaya çıkarılacak olan hikâyenin parçalarını ortaya koyar. Bu esnada öğretmen rehberlik sunmakta ve doğaçlamaya katılarak da ortak katılımcı olarak destek verir. Öğretmenin kendisi, çoğu zaman olası rollerde ortak katılımcı olarak çalışır fakat gerekli olduğunda dersi planlamak ya da öğretmen olarak gerekli yönergeleri vermek için kendisini dışarı çekebilir.

Rol oynama ve drama neden her çocuk için önemlidir?

Dünya üzerindeki tüm kültürlerde normal bir gelişim göstermekte olan bütün çocuklar -miş gibi yaparlar. Bunu yaparlar çünkü beyinlerinin gelişmesi için hayal etmeye gereksinimleri vardır çünkü -miş gibi davranmaktan zevk alırlar! Beynin -miş gibi yapmaya gereksinimi olduğu için bu, etkinliği eğlenceli hale getirir. Bu yüzden, dramatik oyun ve drama küçük çocuklar için oldukça motive edicidir. Okula başlamadan önce, zamanlarının büyük bir çoğunluğunu doğal olarak kendi başlarına yalnız ve başkalarıyla rol oynayarak geçirirler.

Okula başladıklarında, gelişmekte olan beyinleri buna her ne kadar ihtiyaç duysa da, onlara genellikle rol oynama konusunda çok sınırlı fırsatlar verilir. Çocukların beyin-

leri, aktif bir biçimde deneyimleri tekrar tekrar yaşayarak ve hayal ederek, başlangıçta yalnız başlarına ve sonra diğer çocuklarla, öğrenmeye göre ayarlanmış. -Mış gibi davranabilmek, drama becerilerini içerir ve çocuklar bunları yaşantılarıyla birlikte zaten okula getirirler. Çocuklar okula başladıklarında, onların sahip oldukları bu doğal öğrenme yöntemlerini eğitimcilerin kullanmaması çok da akıllıca gözükmemektedir ve hatta çocukları bu doğal yöntemlerden mahrum bırakmanın bir türü olarak bile algılanabilir. Anaokullarına ve okullara erken yaşta başlayan çocuklar ve okullarda daha fazla zaman geçiren çocuklar için, doğal ve hayal kurmaya dayalı oyunu kullanma fırsatının göz ardı edilmemesi önemlidir.

Beynin, deneyimlediği şeylere tepki olarak yapısal değişime uğradığını gösteren kanıtlar vardır. Dil gelişiminin en hızlı gerçekleştiği zaman ve öğrenme için beyinde bağlantıların bir araya geldiği zaman (sinir ağları), çocuğun dramatik oyunlar vasıtasıyla en sık -mış gibi yaptığı dönemle aynı zamana denk düşmektedir. Bu bir tesadüf değildir. Onların varmış gibi hayal ettikleri, canlandırdıkları ya da yarattıkları dünyalar, konuşma ve dinleme becerilerini geliştirebilecekleri sınırsız bir bağlamı onlara sunar. Drama çalışmalarında ve rol oynamalarda, kendi hayallerinden ve tecrübelerinden ortaya çıkabilecek her türlü insan ile konuşabilir ve onlara yanıt verebilirler. Onlar kendilerini herhangi bir yerde, herhangi bir zamanda herhangi bir şey olurken hayal edebilirler.

Herhangi bir empatik yetişkin müdahalesi olmadan kendi dramatik oyunları ile baş başa bırakıldıklarında, çocuklar yeni şeyler öğrenmekten ziyade aynı oyunu tekrarlamak eğilimindedirler. Bilinçli düşünmeye çok zaman ayırmadan, oyun kurgusu içinde rolleri canlandırma ve hızlı bir biçimde hareket etmeye yatkındırlar. Ancak çocuklar bir öğrenme gündemi olan ve drama teknikleri hakkında bazı temel bilgilere sahip bir empatik yetişkin eşliğinde, -mış gibi yaparak süreklilik arz eden öğrenmeye cesaretlendirilebilirler. Ayrıca, çocuklar akranlarıyla birlikte keşfetme süreci için desteklenmezlerse, sosyal iletişim becerilerini erkenden koparma eğiliminde olabilirler. Bir yetişkin ile oyuna tam olarak girebilirler, ancak bununla beraber ciddi bir biçimde yeni bir öğrenme alanına da girerler.

Çok duyulu öğrenme olarak drama

Beyin çok çeşitli duyular aracılığı ile öğrenir. Dramatik oyun (ve daha sonra iyi drama), çocukların öğrenmek için temelde okumaya, yazmaya ve öğretmenlerini dinlemeye bağımlı olmalarından ziyade çok çeşitli duyuları ile hareket etmelerini sağlar. Dramatik oyun gibi drama da görsel, işitsel, devinim duyumsal (kinestetik) ve dokunsaldır. Çocukların fiziksel ve zihinsel olarak aktif olmalarını, hareket etmelerini, sosyal ve öğrenme amacıyla birbirleriyle etkileşip, tepki vermelerini ve hepsinden önemlisi düşünmelerini sağlar. Tüm sınıfla yapılan drama, daha önceki bilinen dramatik oyunlar ile benzerlik gösterdiğinden çok çeşitli öğrenen tipleri için uygundur. Yaşça daha büyük olan çocuklar bile oldukça motive edici olduğu için bir rolde yer almayı değerli bulur ve pek çok yaşça büyük çocuk, çoğu yetişkinin fark ettiğinden çok daha uzun bir süreden beridir okul dışında gizli bir biçimde dramatik oyunlar oynamaktadır. Tabii

ki yetişkinler bile zaman zaman dramatik oyunlar içinde yer almaktadır. Eğer bir konuşma yapacaksanız, bunu hayali bir dinleyici kitlesi önünde prova edebilirsiniz. Eğer bir görüşme yapacaksanız, bir aynanın önünde pratik yapabilirsiniz. Diğer bir yetişkini heyecanlandırmak için bir yetişkin olarak fantezi ya da rol oynamayı kullanabilirsiniz. -Mış gibi davranmakta olduğunuzu bilebilirsiniz, ancak duygular ve öğrenme gerçektir.

Sosyalleşme olarak drama

'-Mış gibi' davranmayı diğerleri ile birlikte sürdürmek için, çocukların birbirlerine dikkatlerini vermeleri, birbirlerini dinlemeleri ve izlemeleri, fikirlerini paylaşmaları ve iş birliği yapmaları gerekir. Hayali bir durumu diğerleri ile birlikte gerçekleştirmek için, çocuklar ne bildiklerini gösterirler. Bu bizim çocukların halihazırda neleri deneyimlediklerini ve anladıklarını (ya da yanlış anladıklarını) anlamamıza yardımcı olur ve bir sonraki bilgiyi öğrenmeleri için onlara yardımcı olmadan önce bizim neye ihtiyacımız olduğunu anlamamıza yardımcı olur. Çocuklar ile birlikte duyarlı ve anlayışlı bir biçimde rol oynamada yer almak, eğitimcilere çocuklar öğrenirken etkileşimli bir biçimde onlarla birlikte olma imkânı sunar ve öğrenmeyi yapılandırmada ve deneyime aracılık etmede yardımcı olur. Okulda dramayı kullanan öğretmenlerin, çocukların kurgusal (-mış gibi) dünyalarına çocuklarla beraber doğal bir biçimde sürüklenen oyun sever ve anlayışlı bir ebeveyn ya da bakıcının doğal uzantıları oldukları söylenebilir. Algıları açık yetişkinler bu dünyaların içinde, hem kendileri hem de çocuklar için birbirinin içine geçen ve birbirinin içinden çıkan binlerce fırsatın farkına varırlar.

Empati olarak drama

Bir rolde yer almak, empati duygusunun gelişmesini destekler ve bu da çocukların diğer insanların içinde oldukları durumları, bakış açılarını ve duygularını anlamalarına yardımcı olur. Çocuklar bir rol içinde aşına olunmayan durumlarla karşılaşır bunlara tepkilerini verirler, böylece gerçek olan durumlar ile nasıl başa çıkabileceklerinin provasını yaparlar. Dramada karşılaşılan durumlar, yaşanmış olan gerçek hayattan durumları yansıtabilir ya da tamamen kurgu olabilir. Ancak kurgulanmış durumların kökeninde bile her zaman gerçek yaşam tecrübeleri yatmaktadır, çünkü çocuklar drama yaratmak için bildikleri (gördükleri ya da duydukları) şeylerden yararlanırlar. Bu, çocuk psikologlarının çocukların -mış gibi oyunlarını dikkatli bir biçimde gözlemlemelerinin temelinde yatan nedendir. Ancak, unutmamamız gerekir ki, çocuklar televizyon aracılığı ile birebir deneyimlerinden kaynaklanmayanları bile taklit yoluyla fazlaca yaratabilirler. Ayrıca, öğretmen psikolog değildir ve okulda drama asla psikodrama olarak kurgulanmaz (psikodrama bir uzmanlık alanıdır).

Özgürlük olarak drama

Bir rol içerisinde hareket ederken, hayal gücü özgür kalır. Bir rolde yer almak, katılımcılara kendilerini istedikleri gibi bağlayıp, koparabilecekleri, rolün içine girip uzaklaşabilecekleri, kişisel olarak kendilerini rolüne girdikleri karakterin söylediklerinden ve

yaptıklarından soyutlayabilecekleri bir mesafe ve güvenlik ağı sağlar. Dramatik oyun, drama ve tiyatro bizim birileri ile birlikte olma ve neşeli olma konusunda fikir birliğine vardığımız sihirli bir oyun alanıdır ancak hayal sona erdiğinde hayalimizdeki karakterler ortadan kaybolur, sadece hatıralarda kalabilirler. Eğer karakterlerle özdeşleşebilirsek, daha sonra ihtiyaç duyulduğunda onları hafızamızda canlı tutabiliriz ve tekrar onlara hayat verebiliriz.

Güçlendirme olarak drama

Dramatik oyun vasıtasıyla, küçük çocuklar, kendilerini güçlenmiş hissederler! Bir rolde yer almak, çocuğun başkası gibi konuşma ya da davranmanın nasıl bir şey olduğunu deneme ve tecrübe etmesine güvenli bir biçimde olanak tanır. Onların gerçek yaşamı prova etmelerine ve bir yetişkin olmanın ve kontrolü elinde bulundurmanın nasıl bir şey olduğunu hissetmelerine imkân verir. Dramatik oyun, çocukların gerçek yaşamda onlar için rahatsız edici ya da heyecan verici olan konuları, geçmiş ya da gelecek tecrübeleri güvenli bir biçimde deneyimlemelerine ve onları çözüp, onların kontrolünü ellerine alma provaları yapmalarına olanak sağlar.

Kalıcılık olarak drama

Dramatik oyun ve drama aktif yansıtma için özel bir yer sağlar. Çocuklar rol oynarken, dramatik oyun ve dramanın gerçek yaşam olmadığını bilmelerine rağmen, -miş gibi ile duygusal olarak içli dışlı olurlar, onunla kurdukları bu bağ gerçektir. Duygular ile drama arasındaki bağlantı öğrenmeyi kalıcı kılar. Bu yüzden bu rol ile bağlantılı olarak gerçekleşen her türlü öğrenme kalıcı olur. Dramatik oyun, drama dersi ve tiyatro; bunların hepsi kişisel, sosyal ve duygusal gelişim için değerli alanlardır. Rol oynama alanı, drama odası ve sahne; önemli mekânlardır ve kalıcı öğrenmeler için sınırsız olasılıklar ile doludur.

Bütüncül öğrenme olarak drama

Bütüncül çocuk gelişimi için dramatik oyun doğanın bir armağanıdır. Drama ve dramatik oyun, çocuğun bütüncül gelişimini olanaklı kılar (Şekil 1.1).

“Eğitimde drama” ve “öğrenme için drama” nedir?

Eski adıyla “Eğitimde Drama (Drama in Education-DiE) ya da şimdiki adıyla “öğrenme için drama” temelde çocukların öğrenmelerini, öz güvenlerini, öz saygılarını, yaratıcılıklarını, eleştirel düşünmelerini ve iletişim becerilerini rollerde yer almak vasıtasıyla geliştirmek için ortaklaşa yaratılan hayali durumlara odaklanır (Şekil 1.2). “Süreçsel drama” ve daha yakın zamanlardaki adıyla “bağlamsal drama” da denilmektedir.